

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Національний університет «Одеська юридична академія»**

**КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ**

**АКТУАЛЬНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ**  
**СУЧАСНОЇ ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНОЇ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ**

**матеріали**  
**університетської конференції**

**28 листопада 2025 року**

**м. Одеса**

## **Секція 2. Тенденції та перспективи розвитку сучасного права.**

**Антошина Ірина Володимирівна**

*Національний університет «Одеська юридична академія»*

*доцент кафедри загальної теорії права та держави*

*кандидат юридичних наук, доцент*

### **ІНФОРМАЦІЙНА ФУНКЦІЯ СУЧАСНОГО ПРАВА В УМОВАХ ВОЄНОГО СТАНУ**

Інформаційна функція права справляє цілеспрямований вплив на здійснення правового інформування суб'єктів правових відносин у суспільстві та безпосередньо впливає на процес формування стереотипів поведінки людей. Дана функція права також спрямована на реалізацію процесу регулювання суспільних відносин, пов'язаних із використанням та реалізацією інформації та різноманітних інформаційних потоків. Інформаційна функція сучасного права впливає на відносини, які виникають при обміні правовою інформацією та її реалізація пов'язана з усіма елементами механізму дії права.

У сучасних умовах інформаційну функцію права доцільно визначити як одну з основних функцій сучасного права, що діє в рамках правової системи, реалізує себе через інформаційно-орієнтаційний вплив на суспільні відносини та на поведінку людей, виконуючи при цьому виховну, охоронну та регулятивну роль.

Інформаційна функція права полягає у доведенні до громадян правової інформації, впливає на правосвідомість особи та на формування правової культури суспільства. Реалізація інформаційної функції права втілюється у забезпеченні режиму доступу громадян і посадових осіб до правової інформації, виявляється у таких формах: інформаційно-психологічній, виховній та соціальній. Саме правова інформованість, як громадян так і суспільства в цілому,

виступає результатом реалізації інформаційної функції права.

Термін «правова інформація» визначено у Законі України «Про інформацію» (ст. 18), як сукупність документованих або публічно оголошених відомостей про право, його систему, джерела, реалізацію, юридичні факти, правовідносини, правопорядок, правопорушення і боротьбу з ними та їх профілактику тощо [1].

Свобода ЗМІ у демократичному суспільстві є підставою для гарантування свободи вираження думок та свободи інформації, що, в свою чергу, є одним із основоположних прав людини, закріплених Загальною декларацією прав людини 1948 року та Міжнародним пактом про громадянські та політичні права та також гарантовано Конституцією України. Однак, у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану, можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини і громадянина, передбачені Конституцією України (ст. 30 - 34, 38, 39, 41 - 44, 53) [2]. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» (ч.1 ст. 8) передбачає також і тимчасові обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб в межах та обсязі, що необхідні для забезпечення можливості запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану[3].

У період дії воєнного стану з метою забезпечення інформаційної безпеки з урахуванням потужного впливу інформаційних систем та технологій запроваджується цензура в інформаційній сфері. Також у даний період надзвичайно важливого значення набуває інформування громадськості, суспільні настрої та рівень довіри до Збройних Сил, сил територіальної оборони, волонтерського руху. Відповідно правила збору, перевірки, поширення та використання інформації в цей період зазнає сильного впливу. Основне завдання ЗМІ, як основного інструменту інформування громадян і суспільства загалом, у період дії військового стану є своєчасне, актуальне, об'єктивне, достовірне висвітлення подій, що відбуваються, уникаючи при цьому заподіяння шкоди стратегічним планам України, а саме забезпечення територіальної цілісності України та її державної незалежності.

Військова цензура, як і будь-яка інша, - це насамперед обмеження та контроль. В умовах введеного військового стану на території України з 24 лютого 2022 року допускається тимчасове, обмеження конституційних прав і свобод людини та громадянина, прав та законних інтересів юридичних осіб із зазначенням терміну дії цих обмежень. Такі ж обмеження стосуються і діяльності суб'єктів інформаційної активності.

Забезпечення національної безпеки держави та її громадян у період ведення війни потребує перегляду принципів здійснення інформаційної діяльності. У сучасних умовах, докорінно змінився облік інформування суспільства, практично кожна людина є суб'єктом інформаційної діяльності. З урахуванням поширення каналів та інформаційних ресурсів у соціальних мережах, сьогодні, кожен, хто став свідком будь-якої події, може стати джерелом інформації. У цьому контексті велике поширення набувають фейки, які спотворюють об'єктивність та достовірність інформації.

Обмеження прав і свобод в інформаційній сфері у період воєнних дій і у період дії воєнного стану мало місце в історії різних країн і воїн, зокрема у Другої світової війни військову цензуру США було реалізовано повною мірою. У 1942 році було опубліковано «Кодекси військової практики», де було чітко передбачено близько 13 тем, які тодішнє управління цензури забороняло обговорювати та поширювати інформацію для широкого кола громадськості без попереднього підтвердження, зокрема військові плани, ворожі атаки, пошкодження та їх наслідки. Також будь-яка інформація про склад, матеріальне забезпечення, втрати збройних сил, інформація про кораблі, літаки, засоби оборони цивільних об'єктів, виробництво та дані про озброєння, чутки та недостовірні інформація, військова розвідка, бранці, зв'язок, інформація про візити високопоставлених осіб, а також інформація про погодні умови, крім виняткових випадків стихійного лиха піддавалися військовій цензурі [4].

Головнокомандувачем Збройних Сил України 03 березня 2022 року було підписано Наказ № 73 "Про організацію взаємодії між Збройними Силами України, іншими складовими сил оборони та представниками засобів масової

інформації на час дії правового режиму військового стану" яким, крім іншого, затверджено перелік інформації, розголошення якої може призвести до обізнаності супротивника про дії Збройних Сил України, інших складових сил оборони, що негативно вплине на хід виконання завдань щодо призначення під час дії правового режиму військового стану (Додаток 2). Сьогодні це єдиний акт, який закріплює вимоги військової цензури [5]. Як санкція за порушення даних приписів, Наказом № 73 передбачено покарання у вигляді позбавлення акредитації без права поновлення.

Таким чином, інформаційна функція права на період дії воєнного стану набуває особливого значення та полягає в іншому специфічному відношенні до інформації в цілому, до її збирання та поширення. Вона підпорядкована головному завданню Української держави – інформаційному забезпеченню досягнення військових успіхів.

#### ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про інформацію» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 48, ст.650) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
2. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141
3. «Про введення воєнного стану в Україні» Указ Президента України № 64 від 24 лютого 2022 року URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
4. Code of Wartime Practices for American Broadcasters. Washington: U.S. G.P.O.1942. Library Catalog URL: <https://images.socialwelfare.library.vcu.edu/items/show/339>
5. «Про організацію взаємодії між Збройними Силами України, іншими складовими сил оборони та представниками засобів масової інформації на час дії правового режиму воєнного стану» Наказ № 73 від 3 березня 2022 року. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS36785>

**Ключові слова:** інформація, інформаційна функція права, воєнний стан, ЗМІ, інформаційне забезпечення.

**Keywords:** information, information function of law, martial law, mass media, information support.

**Личко Валерія Сергіївна**

*Національний університет «Одеська юридична академія»*

*кандидат юридичних наук, адвокат*

## **ПРАВНИЧА ДОПОМОГА В СИСТЕМІ ЮРИДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Діяльність юриста має суб'єктивно-об'єктивний характер, спрямована на отримання результату за допомогою правових засобів та різноманітних способів і виражається в цілеспрямованих, запланованих діях. В цьому контексті цікавим видається дослідження поняття правничої допомоги крізь призму юридичної діяльності, що дозволило б висвітлити співвідношення даних понять і місце правничої допомоги в системі юридичної діяльності.

О.Ф. Скакун під юридичною діяльністю розуміє систему конкретних дій з охорони та захисту прав, свобод та законних інтересів особистості, які здійснюються юристом-професіоналом в межах права та мають юридичні наслідки. Можна зазначити, що в процесі здійснення юридичної діяльності, спрямованої на захист прав, свобод та законних інтересів особистості, юрист-професіонал (адвокат, фахівець у галузі права) здійснює надання правової допомоги [1, с. 798]

М. В. Коваль як вид юридичної діяльності виділяє захист клієнтів у юридичних справах, що розглядаються у судах, із використанням праці адвокатів, які здійснюють також консультаційну роботу з питань застосування норм права [2, с. 116].

О.Г. Юшкевич та І.А. Логвиненко визначають юридичну діяльність як вид соціальної діяльності юристів у сфері права на професійній основі з використанням юридичних засобів та способів у межах установлених законодавством форм та виділяють наступні її ознаки:

## ЗМІСТ

|                                                                                                                                      |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Передмова</b> .....                                                                                                               | 2  |
| <b>Секція 1. Методологічний контент сучасного права та держави</b> .....                                                             | 4  |
| Мельничук Ольга Степанівна.....                                                                                                      | 4  |
| НЕКЛАСИЧНІ ПРИНЦИПИ У МЕТОДОЛОГІЇ СУЧАСНОГО ПРАВА ТА<br>ДЕРЖАВИ.....                                                                 | 4  |
| Чувакова Ганна Михайлівна.....                                                                                                       | 7  |
| ПРАВОВІ АНОМАЛІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ .....                                                                                             | 7  |
| Рязанов Михайло Юрійович .....                                                                                                       | 11 |
| ПРАВОВА СПАДЩИНА ЯК КЛЮЧ ДО ПРАВОВОЇ АДАПТАЦІЇ ТА<br>ОБМЕЖЕННЯ ПРАВОВОЇ ЕКСПАНСІЇ.....                                               | 11 |
| Грунь Олександр В'ячеславович .....                                                                                                  | 15 |
| ЩОДО ОКРЕМИХ АСПЕКТІВ ФІЛОСОФСЬКИХ ТА ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ<br>ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ .....                                            | 15 |
| Завальнюк Ірина Володимирівна .....                                                                                                  | 20 |
| ПРИНЦИП ІСТОРИЗМУ ЯК ОСНОВА ПРАВОВОГО АНАЛІЗУ .....                                                                                  | 20 |
| <b>Секція 2. Тенденції та перспективи розвитку сучасного права.</b> .....                                                            | 24 |
| Антошина Ірина Володимирівна.....                                                                                                    | 24 |
| ІНФОРМАЦІЙНА ФУНКЦІЯ СУЧАСНОГО ПРАВА В УМОВАХ ВОЄНОГО<br>СТАНУ.....                                                                  | 24 |
| Личко Валерія Сергіївна .....                                                                                                        | 28 |
| ПРАВНИЧА ДОПОМОГА В СИСТЕМІ ЮРИДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ .....                                                                               | 28 |
| Дудник Руслана Миколаївна.....                                                                                                       | 32 |
| ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ПРАВОВУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ.....                                                                             | 32 |
| Іванчук Віра Євстафіївна .....                                                                                                       | 35 |
| ПРАВОВИЙ МОНІТОРИНГ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ<br>ПРАВОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ .....                                                      | 35 |
| Дараган Євген Олександрович.....                                                                                                     | 39 |
| ЩОДО ТЛУМАЧЕННЯ КОДИФІКОВАНИХ АКТІВ.....                                                                                             | 39 |
| Білоус Ольга Анатоліївна .....                                                                                                       | 43 |
| ПРОБЛЕМАТИКА РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ ЗА<br>КРИМІНАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ .....                                              | 43 |
| Черненко Владислав Васильович .....                                                                                                  | 46 |
| ПОРІВНЯННЯ СТРОКІВ ОСКАРЖЕННЯ ДИСЦИПЛІНАРНИХ СТЯГНЕНЬ ЗА<br>ПОРУШЕННЯ СУБОРДИНАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ В УКРАЇНІ ТА<br>ПОЛЬЩІ ..... | 46 |
| Лисенко Ангеліна Володимирівна .....                                                                                                 | 50 |
| ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ОБ'ЄКТА «НАНОТЕХНОЛОГІЯ»:<br>АКСІОНОРМАТИВНИЙ ВИМІР .....                                                  | 50 |